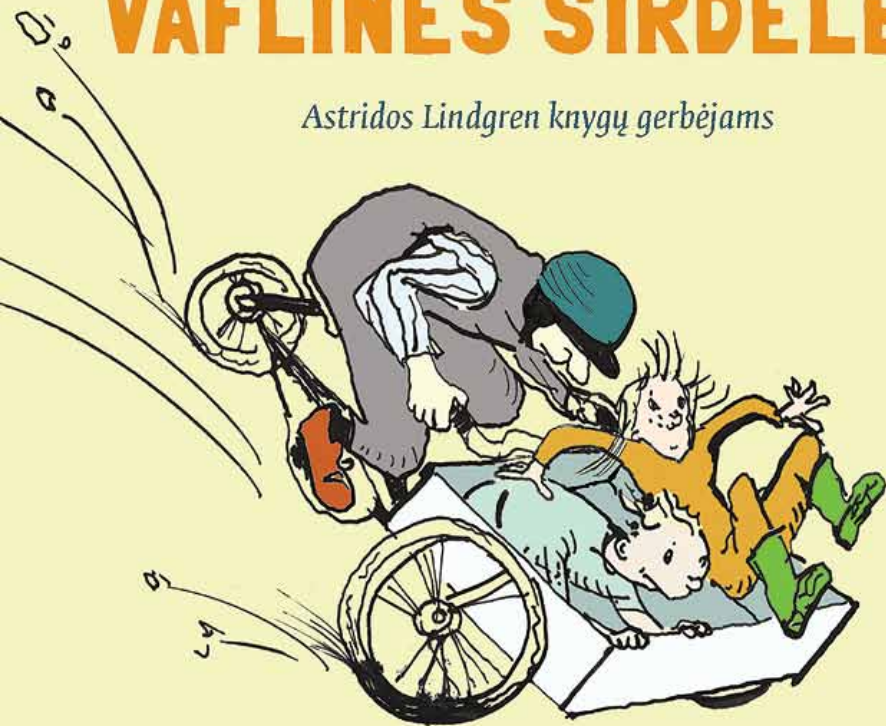

MARIA PARR

VAFLINĒS ŠIRDELĒS

Astridos Lindgren knygu gerbejams

Raganos gesinimas

Mudu su Lena gyvename įlankoje, kurią vadina Sudužusiomis Matildiškėmis. Senelis sako, kad Sudužusios Matildiškės yra karalystė. Dažniausiai tas senelis nebūtus dalykus paisto, bet man patinka manyti, kad jis teisus ir kad Sudužusios Matildiškės yra karalystė – mūsų karalystė. Mums priklauso plačios valdos tarp namų ir jūros, o per jas iki įlankos smailgalio driekiasi siauras žvyruotas takelis. Šalia jo auga šermukšniai, į kuriuos galima įsiropšti, kai būna vėjuota. Kasryt, kai atsikeliu, pažiūriu pro langą, koks oras ir kokia jūra. Kai būna labai vėjuota, bangos lūžta atsitrenkusios į molą ir purslai pažyra tolyn į laukus. O kai nebūna vėjuota, jūra atrodo kaip milžiniška bala. Jei gerai įsižiūri, pamatai, kad jūra kasdien vis kitokios mėlynos spalvos. Kartu užmetu akį, ar nematyti senelio valtys. Jis kasryt keliasi penktą valandą ir išplaukia žvejoti. Viršum mūsų namų yra kelias, kuriuo važiuoja automobiliai. O dar aukščiau – kalniukai, nuo kurių žiemą galima leistis rogutėmis ar slidėmis. Vienąkart mudu su Lena pasidarėme tram-

pliną, nes jai magėjo su rogėmis perlėkti virš kelio. Ji nusileido per patį jo vidurį ir taip užsigavo sėdynę, kad turėjo dvi dienas gulėti ant pilvo. Be to, kaip tik atlėkė automobilis, ir vairuotojas buvo priverstas staigiai stabdyti, kol ridenome Leną į šalikelę. Kylant aukštyn – aukštai, labai aukštai, yra Kalvelių Jono sodyba. Jis geriausias senelio draugas. Dar aukščiau plyti viršukalnės. O persiritus per jas į kitą pusę, matyti mūsų mažutis vasarnamis. Iki ten dvi valandos kelio pėsčiomis.

Mudu su Lena apie Sudužusias Matildiškes žinome viską, ką verta žinoti. Ir netgi daugiau. Tad šįsyk puikiai nutuokėme, kur ieškoti reikmenų raganai gaminti.

Ačiū Dievui, kad senelis mudu buvo išmokęs tvirtai rišti mazgus. Mudviem šito nuolat prireikia, nors šventai prisizadėjome daugiau nebetiesti virvės tarp langų. Norėdama, kad ragana neiširtų, Lena šįkart taip užveržė piemenų mazgą, kad virvė net cyptelėjo. O kai Lena ko nors imasi, jos nepavysi. Bet šįkart vis tiek užtrukome, kol pavyko šiaudus apsukti senais skudurais taip, kad nestirksotų sudžiūvę kuokštai. Ragana išėjo gan palaida, nes nebuvo taip jau papras-ta ją sutvirtinti. Ji buvo dydžio sulig mumis. Ir tikrai

baisoka. Atsitraukę per kelis žingsnius abu pakreipėme galvas į šoną norėdami įvertinti.

– Daili, – pareiškė Lena ir patenkinta nusišypsojo.

Kaip tik ketinome įtaisyti raganą senosiose arkli-dėse, kai pasirodė Magnusas.

– Kas čia per baidyklė? – paklausė jis.

– Čia ragana, – paaiškinau.

Magnusas suprunkštė.

– Šita? Tai nevykėliškiausia ragana, kokią man yra tekę matyti! Gerai, kad sudeginsim!

Aš įpykau. Lena įniršo dar labiau.

– Čiuožk prie vandens ir krauk savo laužą, – užbliovė Magnusui taip, kad net mano megztinis suvirpėjo.

Magnusas išėjo, bet dar kurį laiką girdėjome jį žvengiant. Pasakiau Lenai, kad jis greičiausiai pavydi, nes raganą visada riša jiedu su Minda. Bet tai nepadėjo. Lena šnypštė ir spardė raganą, kol šioji nuvirto. Iš pilvo pabiro kuokštai šiaudų.

Nuėjome pas Leną ir įsipylėme sulčių. Jos mama tapo ir kuria meną iš keistų dalykelių, tad jų namai pilni visokiausių keistenybių. Skalbykloje netgi stovi pusė motociklo. Bus kaip naujas, kai baigs jį surinkti.

Lena savo stiklinėje pūtė didžiulius nirtulingus burbulus, o jos akys lakstė po kambarį. Staiga liovėsi pūtusi ir, mačiau iš veido išraiškos, susimąstė.

Ant raudonos kampinės spintelės aukštai viršuje sėdėjo didžiausia lėlė, kokią tik esu matęs. Dažnai į ją spoksodavau. Jos rankos atplyšusios ir dažai nuo veido kiek nusilaupę, bet Lenos mama lėlę išpuošė džiovintomis gėlėmis. Jos pusėn dabar ir žvelgė Lena.

Visiškai pakraupau, kai supratau, ką ji sugalvojo.

– Bet šitaip gi negalima...

– Raganas reikia gaminti iš šlamšto, Trile. Šitai lėlei, velniai griebtų, per septyniasdešimt metų, mama yra tai sakiusi daugybę kartų.

– Ar ji nebus *per* sena? – paklausiau.

Kas čia per klausimas, – pagalvojo Lena, jeigu jai išties reikėtų atsakyti. Kuo senesnė, tuo geriau. Ji prie spintelės pristūmė geltoną supamąjį krėslą ir nurodė man užlipus nukelti lėlę žemyn.

– Man dreba keliai, – sumurmėjau.

Lena savo smulkiomis piršteliais sugriebė man už kelių.

– Jau nebe.

Raganą pagaminome daug lengviau, kai į vidų vietoj šiaudų įdėjome lėlę. Su šiaudine nosimi, aki-

niais nuo saulės ir skarele ji atrodė tarsi gyva. Jei nežinotų, niekas neįtartų, kad čia lėlė. Paslėpėme ją po Lenos lova.

Tą vakarą užmigau ne iš karto. Galiausiai į vakaro maldelę įtraukiau ir raganą.

– Brangus Dievuli, padaryk, kad ji nesudegtų visai iki pelenų.

Kai Joninių rytą nusileidau į virtuvę, ten sėdėjo tetulė-bobulė.

– Nagi nagi, čia juk ponulis Trilė, – tarė ji ir mirkstelėjo man.

Tetulė-bobulė yra drūta ir sena, ji vyresnioji senelio sesuo. Gyvena už dviejų mylių ir visada užsuka į svečius per šventes: Kalėdas, Velykas, gimtadienius, Nepriklausomybės dieną ir panašiai. Ir Jonines. Tikroji mūsų močiutė – ta, kuri buvo ištekėjusi už senelio, – mirė sulaukusi vos trisdešimt penkerių. Tetulė-bobulė yra atsarginė močiutė.

Pajutau, kaip ją pamačius užplūdo šiluma. Tetulės veido linijos tokios mielos, nes ji nuolat šypsosi. Visi šeimyniškiai džiaugiasi ir kvailioja, kai ji atvažiuoja į svečius. Tada žaidžiame „Ludo“, gauname po pipir-

mėčių skonio ledinuką ir klausomės istoriją, kurias ji pasakoja drauge su seneliu. Vėliau tetulė-bobulė kepa vaflius. Daug kas įvairius dalykus įvardija kaip geriausius pasaulyje, bet tetulės-bobulės vafliai – tikrai nuostabiausias dalykas žemėje, visiškai rimtai.

Diena praėjo puikiai. Net tėtis prisidėjo prie žaidimo ir vaflių valgymo. Iš tikrųjų jis turėjo tręšti laukus, bet mama nusprendė, kad jam teks palaukti kitos dienos, kad mums nereikėtų švęsti Joninių uostant kakalų smarvę. Tėčiui tai pasirodė puiki mintis.

Šeštą valandą mama suplojo rankomis ir pareiškė, kad atėjo laikas kurti laužą. Aš panorau, kad man ant kaktos išdygtų toks mygtukas, kurį paspaudus pranykčiau skradžiai žemės. Kodėl Dievas neįtaisė mums tokių mygtukų? Daug mieliau turėčiau tokį negu, pavyzdžiui, vidurinę kojos pirštą.

Kaip tik, kai susiruošėme eiti, tetulė-bobulė susiėmė už nugaros ir pareiškė, kad jai reikia kiek atsipūsti. Senelis pasiliko palaikyti jai kompanijos – ir paskalnauti dar ledinukų bei vaflių.

– Aš irgi noriu likti! – paskelbiau.

Bet man nebuvo leista.

Lenos nemačiau visą dieną, bet pagaliau ji atpėdino tempdama mūsų nuostabiąją raganą, įvyniotą į paklodę, jos kaktoje buvo įsirėžusi gili susirūpinimo raukšlė.

– Negi tiesiog paliksim ją? – paklausiau.

Lena dirstelėjo į Magnusą ir papurtė galvą.

Apačioje prie įlankos buvo susirinkę visi Matildiškių gyventojai. Mano šeima, Lena su savo mama, dėdė Toras, kuris yra tėčio brolis, ir dėdės Toro mergina. Ant pakrantės akmenų stovėjo aukščiausias ir puikiausias laužas, kokį tik man yra tekę matyti. Jį sukrovė Minda, Magnusas ir tėtis. Vyresniečiai buvo patenkinti ir kupini pasididžiavimo.

– Taigi, dabar trūksta tik raganos, – šyptelėjo tėtis ir timptelėjo ūsą.

Lena atsikrenkštė ir išvyniojo raganą iš paklodės. Visi nustebę įsistebeilijo į mūsų kūrinį.

– Išties puiki! – susižavėjusi šuktelėjo Minda, o suaugusieji jai pritarė linksėdami galvomis. Akies krašteliu mačiau, kad susirūpinimo raukšlė Lenos kaktoje tapo tikrų tikriausiu susirūpinimo krateriu. Aš pasičiupinėjau sau kaktą. Mygtuko vis dar nebuvo.

Minda pasikišo raganą po pažastimi ir užsiropštė ant laužo. Jai stovint ten, viršuje, – keli metrai virš

žemės, – jos keliai nė trupučio nedrebėjo. Minda yra įvaikinta, ji gimė Kolumbijoje. Mama su tėčiu pasiėmė ją ten, nes mergytė, mažas kūdikėlis, buvo netekusi tėvų. Kartais aš susimąstau, ar ji iš tikrųjų nėra kokia indėnų princesė. Ji truputį primena tokią. O tą Joninių vakarą, kai stovėjo užsilipusi ant laužo plevēsuojančiais plaukais, į indėnų princesę man atrodė panaši kaip niekad. Akimirką kone pasijutau laimingas, iki dėdė Toras išsitraukė savo žiebtuvėlį. Jis jau buvo beuždegęs laužą, kai Kriola sušveplavo:

– Jaunavedziai!

Visi atsisuko. Iš tikrųjų per nušienautą lauką link mūsų artėjo jaunieji. Senelis ir tetulė-bobulė! Pasijutau gal net kiek sukrėstas. Tokius dalykus tik filmuose rodo. Tetulė-bobulė vilkėjo tėčio kostiumą ir vaidino jaunąjį. Ji atrodė kaip storas pingvinas. O senelis dėvėjo ilgą baltą suknelę, nuometą ir avėjo aukštakulniais batais. Savo kaktusą nešėsi vietoj vestuvinės puokštės.

Kad kas šitaip žvengtų, kaip mes tą vakarą! Mama taip užspringo kriaušių limonadu, kad kosėjo dar ir kitą dieną. Net dėdė Toras buvo parklupdytas. O užvis geriausia buvo tai, kad niekas nebekreipė dėmesio į laužą.

Bet kai senelis su tetule-bobule galiausiai iki soties pasilinksmino, dėdė Toras vėl išsitraukė žiebtuvėlį.

– Nedek, – skubiai tarstelėjo Lena.

Visi nustebę sužiuro į ją, bet, mums nespėjus labiau pasipriešinti, dėdė jau buvo užkūręs laužą. Pamačiau, kad Lena akimirką nustojo kvėpavusi. Ji kaupė jėgas galingam riksmui. Ketino rėkti taip, kaip tik jai vienai išeina. Aš kaip tik suspėjau užsidengti rankomis ausis prieš jai išsižiojant.

– Gesinkit! – užbliovė ji.

Liepsnos viena laužo puse šoktelėjo į viršų raganos link.

– Mama, ten lėlė! Lėlė raganos viduje. Gesinkit!

Pirmoji suskubo Minda. Ji žaibo greičiu ištuštino dešrelių pakuotę ir prisėmė ją jūros vandens. Ir tada visi tarsi nubudo. Mes ištuštinome visas pakuotes ir dėžutes, kokias tik radome, kliūdami vieni už kitų bėgome link kranto ir atgal. Tėtis mostagavo, komandavo ir bandė mus sustatyti į eilę. Jis priklauso mūsų miestelio ugniagesių savanorių draugijai. Bet iš to mažai naudos. Liepsnos kopė aukštyn.

– O ne, o ne, – tyliai aimanavau ir nebedrįsau žiūrėti į raganą.

Ilgainiui supratome, kad užgesinti nepavyks. Laužas buvo įsiliepsnojęs.

– Jokios naudos, – sušuko dėdė Toras ir bejėgiškai skėstelėjo rankomis.

Vos jam ištarus šiuos žodžius ir išgaravus paskutinei vilčiai, išgirdome, kaip kažkas paleido traktorių. Šis vis dar stovėjo viršuje, lauko gale, su pilna priekaba srutų. Senelis įsibėgėjęs artėjo link mūsų pasiutusių greičiu.

– Iš kelio, – kaukė per langą, bandydamas nuo akių nusimesti nuometą.

Mama ėmė klykti. Tik tiek tesuspėjo, prieš nuotakai iki galo atsukant srutų purkštuvą tinkamu atstumu nuo laužo.

Trumpą, keistą akimirksnį dangus tapo visiškai rudas. Atsimenu, kad matydamas, kaip visi gūžiasi dengdamiesi rankomis galvas, pagalvojau, kad tai negali būti tikra. Ir tada pasipylė karvių šūdų lietus. Stovėjome ten visi kaip vienas ir nuo galvos iki kojų permirkome mėšlu. Bėgdami nebūtume išsigelbėję. Aplink nieko nebuvo nei girdėti, nei matyti, vien tik mėšlo šuorai.

Kai srautas pagaliau liovėsi, atrodė, tarytum visas pasaulis nuščiuvo. Tik mes, Matildiškių gyventojai,

stovėjome it įbesti. Ant kūno neliko nė mažiausio lopinėlio, nepadengto šūdais. Aš niekada, niekada gyvenime šito nepamiršiu.

Traktoriaus durelės lėtai atsivėrė. Senelis atsargiai kiek pasikėlė sniego baltumo suknelę ir, saugodamasis mėšlo, per lauką grakščiai atstypčiojo pas mus.

– Taigi, taigi, – pratarė ir linktelėjo į laužą.

Nebuvo matyti nė liepsnelės. Laužas su ragana buvo lygiai taip apteršti kaip ir mes.

– Ačiū, seneli, – išlemenau patyliukais.